

Planeringsförutsättningar VA 2021-2023

Inledning

VA-verksamheten är till sin natur mycket långsiktig. De beslut som tas nu påverkar under mycket lång tid framöver på samma sätt som dagens verksamhet påverkas av beslut som togs för lång tid sedan. Detta kräver att verksamheten behöver ta höjd för och planera för de klimatförändringar som redan har börjat och som kommer att bli allt mer kännbara framöver. I den långsiktiga planeringen behöver hänsyn tas till förändrade nederbörds mängder, varmare vintrar och ökade dagvattenvolymer. Strategier att hantera dricksvattenbrist kommer också att bli mer och mer aktuellt. I det läget har VA-verksamheten utvecklat verktyg för att kunna analysera och planera inför framtiden vilket är en nödvändighet för att arbetet ska lyckas.

Ekonomi

VA-verksamhetens budgeterar 2021 för ett underskott om 3,8 mnkr. VA-verksamheten föreslår en taxeökning på 9 % 2021. Om taxehöjningen beslutas förväntas intäkterna för 2021 uppgå till 78,8 mnkr. Verksamhetens kostnader ökar med 6,1 mnkr jämfört med budget 2020 till 82,6 mnkr. De väsentliga förändringarna återfinns i tre poster. Ökade kostnader för omhändertagande av spillvattnet, högre reparationskostnader i den egna anläggningen och en satsning på effektiviserings- och förbättringsprojekt. Spillvattenkostnaden ökar för alla kommuner som är medlemmar i Käppalaförbundet. Kommunalförbundet är mitt uppe i en kraftig investeringsfas och kapitalkostnader ökar och kommer att ligga på en högre nivå under överskådlig tid. VA-verksamhetens kostnader för vidmakthållning av anläggningen ökar också. En ambition att göra mer i schakten när schakten är öppen ger initialt högre kostnader men förväntas löna sig på sikt. Vidare avser VA-verksamheten att bedriva olika utvecklings- och effektiviseringsprojekt med syfte att till exempel minska ovidkommande vakten i spillvattennätet. Nettokostnaderna för VA-verksamheten blir ett negativ värde på 3,8 mnkr. En underfinansiering av verksamheten ger en återföring av del av den upparbetade VA-fonden. Den långsiktiga planeringen siktar på ett återförande av fonden i sin helhet till utgången av 2023.

VA-verksamheten (mnkr)	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Nettokostnader	5,6	-0,9	-3,8	-2,2	-0,6
Förändring i mnkr		-6,5	-2,9	1,6	1,6
Förändring i %		116 %	322 %	-42%	-73%

Nettokostnad per verksamhet	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Va-verksamheten	5,6	-0,9	-3,8	-2,2	-0,6
Nettokostnader	5,6	-0,9	-3,8	-2,2	-0,6

Nedanstående tabell visar utveckling för va-verksamhetens VA-fond (balanserat eget kapital).

Va-verksamheten	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Va-Fond UB	7,7	6,8	3,0	0,8	0,2
Förändring i mnkr		-0,9	-3,8	-2,2	-0,6
Förändring i %		-11%	-55%	-73%	-75%

VA-verksamheten ska över åren ge ett nollresultat. Över och underskott balanseras mot eget kapitalposten från VA-fonden. Då VA-fonden har haft ett överskott har det balanserats mot planerade underskott. Efter 2019 års positiva resultat har fonden en utgående balans på 7,7 mnkr, Det positiva värdet på VA-fonden behöver börja återföras till VA-kollektivet och planen är därför att VA-verksamheten kommer att underfinansieras under åren 2020 och 2021. VA-fonden kommer därefter att ha en utgående balans på 3 mnkr år 2021.

Investeringar

Planerade projekt	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Upparbetat 2019-12-31	Beräknad totalutgift
Mörby centrum	10	12	2		
Tryckspill Strandvägen	35	5			
Övriga VA-investeringar	56,4	24,8	22,3		
Summa planerade projekt	101,4	41,8	24,3	0	0

Redovisningen av VA-investeringsbudgeten är uppdelad på större enskilda projekt och en större pott som innehåller olika underposter enligt nedan. En del investeringar kräver separata genomförandebeslut.

Mörby centrum

Omdaning av Mörby centrum är i full gång och VA-verksamheten kommer att genomföra investeringar i samband med projektets framskridande. Delar av det allmänna VA-nätet behöver förstärkas och förnyas med anledning av den ökade bebyggelsen i området.

Tryckspill Strandvägen

Förnyelse av VA-ledningar längs med Strandvägen med fokus på den tryckspilledning som löper från pumpstationen i Framnäsparcken i Strandvägen till mitten av Ekudden.

Övriga VA-investeringar

Här ingår de löpande investeringar VA-verksamheten gör för att vidmakthålla ledningsstatus. Även mindre investeringsmedel som krävs för att säkerställa framdrift av projekt som Plan -och exploateringsavdelningen ansvarar för. Vidare ryms också andra VA-projekt såsom renovering av pumpstationer och utvecklade av kartverktyg.

Risker

VA-verksamheten ser en allt större klimatrisk. Häftiga regn, ojämn temperatur vintertid och värmeböljor är händelser som påverkar verksamheten och abonnenter högst påtagligt. Klimatförändringarna ger risk för fler driftstörningar vilket ger högre reparations- och försäkringskostnader.

Vid större och komplexa exploateringsprojekt är risken stor att VA-lösningarna inte blir tillfredställande. Ledningar på stora djup, trånga utrymmen och komplicerade tekniska lösningar ger högre kostnader för VA-verksamheten. Redan idag finns många exempel på lösningar som genererat större driftkostnad jämfört med om det hade varit en för VA-verksamheten bättre lösning.

Kommunalförbundet Norrvatten står inför en omfattande investeringsperiod. Det finns flera typer av risker i denna fråga. En stor risk är att investeringsbeslut dröjer och ger produktionskapacitetsproblem framöver. De ökade kostnaderna det innebär kommer att påverka taxan VA-verksamheten betalar. Det är dock i dagsläget osäkert när den kostnaden kommer och hur stor den blir vilket ökar risken för felbudgeteringar och risk för felaktiga långsiktiga prognoser.

Investeringsvolymen är ambitiös och det finns en risk, trots de resurser verksamheten kommer att engagera externt, att de personella resurserna i VA-verksamheten inte maktar med. VA-verksamheten skulle dock inte föreslå en dylik volym om det inte fanns reella förutsättningar att lyckas.

Effektivisering

VA-verksamheten avser att genomföra ett antal effektiviserings-och utvecklingsprojekt. De kommer att ha som målsättning att till exempel minska det ovidkommande vattnet i spillvattennätet och minska det olovliga uttaget av vatten från brandposter. Lyckade dylika projekt minskar kostnaderna för VA-verksamheten som en av flera positiva effekter. När pumpstationerna nu renoveras sker en övergång från gammal, energikrävande teknik till modern dito. Pumpar, ventilationssystem och belysning kommer att använda mindre energi vilket ger en effektivisering. Ett tätare samarbete med grannkommuner kan ge synergieffekter och Danderyd och kommunens grannar är duktiga på olika områden. Danderyd har tagit och kommer att fortsätta att ta initiativ till samarbete över kommungränserna.